

Pripomienky k návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ktorým sa zrušuje Nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 (HT.5788) a k revízii Usmernení o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach (HT.5788) od 1.1.2023

1) V čl. 1, ods. 1 písm. b) požadujeme doplniť na konci text „a lesníckych podnikoch“.

Odôvodnenie:

Objekty kultúrneho a prírodného dedičstva sa nachádzajú aj v lesníckych podnikoch.

2) čl. 1, ods.4 písm. a) žiadame zosúladiť s bodom 12 úvodného recitálu.

čl. 1, ods. 4 žiadame doplniť o nasledovný text:

„iii) schém pomoci na náklady na prevenciu, kontrolu a eradikáciu chorôb zvierat a škodcov rastlín a pomoc na náhradu škôd spôsobených chorobami zvierat alebo škodcami rastlín v súlade s článkom 25;“.

3) V čl. 1, ods. 5 písm. g) podpísmeno iv) odkazuje záver textu na súlad s Čl. 35 ods. 5 písm. d), takéto písm. d) však návrh v uvedenom ustanovení neobsahuje.

Odôvodnenie.

Vyplýva z textu pripomienky.

4) v čl. 1, ods. 5 písm. c) žiadame doplniť, že ide o náhradu nákladov na prevenciu, kontrolu a eradikáciu nie len chorôb zvierat, ale aj chorôb rastlín.

5) čl. 1, ods. 5 zosúladiť s bodom 13 úvodného recitálu.

Čl. 1, ods. 5 žiadame doplniť o nasledovný text:

„h) formou dotovaných služieb.“.

6) V čl. 2 - Žiadame zlúčiť pojmy „nepriaznivé poveternostné udalosti, ktoré možno prirovnať k prírodnej katastrofe“ a „iné nepriaznivé poveternostné udalosti“ do pojmu „nepriaznivé poveternostné udalosti“ a poskytovať na tento účel pomoc za podmienok ako na „prírodné katastrofy“ bez 30% výpadku produkcie.

Odôvodnenie: Pri poškodení resp. zničení poľnohospodárskej produkcie by nemali byť rozdiely v tom, aká udalosť ich spôsobila. Nepriaznivá poveternostná udalosť má častokrát rovnaký vplyv na produkciu poľnohospodárskeho podniku ako prírodná katastrofa.

7) V čl. 2, ods. 3 je vymedzenie pojmu „nepriaznivé poveternostné udalosti, ktoré možno prirovnať k prírodnej katastrofe“. Žiadame v uvedenom odseku uviesť, že definícia sa vzťahuje pre poľnohospodárske podniky.

Odôvodnenie:

Produkcia v odvetví lesného hospodárstva nie je viazaná na jednorôčné cykly, cyklus lesníckej produkcie je viazaný na desiatky rokov. Z uvedeného dôvodu je navrhované kritérium pre odvetvie lesného hospodárstva nevhodné.

8) V čl. 2, ods. 37 požadujeme na konci vety doplniť text „a lesníckeho podniku“.

Odôvodnenie:

Neproductívne investície (poradenstvo, ďalšie vzdelávanie a p.) môžu byť realizované aj v lesníckych podnikoch.

9) V čl. 2, ods. 38 považujeme za nezrozumiteľne definované. Požadujeme zaviesť jednoznačné vymedzenie. Nerozumieme súvislosť s objemom dreva.

Odôvodnenie:

Vyplýva z textu pripomienky.

10) V čl. 2, ods. 18 – katastrofická udalosť je definovaná, ako nepredvídaná udalosť biotického alebo abiotického charakteru spôsobená ľudským konaním... Z nášho pohľadu ide o nelogickú definíciu, za vhodnejšiu považujeme „ako nepredvídaná udalosť spôsobená biotickými alebo abiotickými činiteľmi alebo spôsobená ľudským konaním (antrpogénnou činnosťou)...“

Odôvodnenie:

Vyplýva z textu pripomienky.

11) V čl. 4, ods. 1 písm. d), Oddiel 2 – žiadame pomoc na investície v prospech zachovania kultúrneho a prírodného dedičstva umožniť čerpať aj pre podniky lesného hospodárstva. Obdobne upraviť aj v ďalších súvisiacich ustanoveniach.

Odôvodnenie:

Podniky lesného hospodárstva taktiež vlastní, resp. na nimi obhospodarovaných pozemkoch sa nachádzajú významné objekty kultúrneho, historického a prírodného dedičstva (napr. lesnícky významné miesta).

12) V čl. 6, ods. 5 pís. m) a súvisiacich ustanoveniach požadujeme doplniť pomoc pre obhospodarovateľov lesa na zapojenie sa do systémov kvality – certifikácie.

Odôvodnenie:

Zapojenie sa obhospodarovateľov do systému certifikácie lesov (PEFC, FSC) deklaruje plnenie vysokých environmentálnych – kvalitatívnych požiadaviek pri zabezpečení obhospodarovania lesov. V tejto súvislosti vznikajú obhospodarovateľom lesov zvýšené náklady vyplývajúce napr. z plnenia kritérií – podmienok, auditov, obnovy certifikátu.

13) V čl. 6, ods. 5 žiadame medzi kategórie pomoci, ktoré majú stimulačný účinok uviesť aj:

- Pomoc poskytovanú formou dotovaných služieb,
- Pomoc na platby poistného v súlade s článkom 27.

Odôvodnenie:

Podpora poistenia v poľnohospodárstve je kľúčovou najmä z hľadiska nastavenia manažmentu rizík vo väzbe na iné najmä kompenzačné opatrenia pomoci. Uzavretie poistenia znižuje tlak na verejné financovanie pri prírodných katastrofách, nepriaznivých poveternostných situáciách, náhradách škôd spôsobených chorobami zvierat a škodcami rastlín. Poskytovanie pomoci na poistenie stimuluje poľnohospodárov k aktívnemu manažmentu rizík.

14) V čl. 8, ods. 7 - uvedený článok 14 by sa mal zmeniť na 13.

15) V čl. 9, ods.1 písm. c) žiadame ponechať sumy na povinné zverejšňovanie na úrovni súčasných limitov.

16) V čl. 9, ods. 3 by sme navrhli doplniť za odsek 1 písmeno c) a 2 nahradiť 1.

17) V čl. 9, ods. 6, písm. b) navrhujeme zmeniť text „odseku 2“ nahradiť textom „odseku 1“.

18) V čl. 23, ods. 4 žiadame medzi oprávnené náklady uviesť aj spotrebu energií spojenú s prípravou a prevádzkou výstavných priestorov a stánkov.

Odôvodnenie: Spotrebu energií považujeme za významnú položku pri stanovení ceny výstavného priestoru. Z hľadiska jednoznačnosti špecifikácie oprávnených nákladov by sme privítali explicitné uvedenie spotreby energií medzi oprávnenými nákladmi.

19) V čl. 24, ods. 7 žiadame zosúladiť ustanovenie o úrovni výpočtu straty príjmu s bodom 353 návrhu Usmernení.

Navrhujeme text upraviť nasledovne:

„Strata príjmu sa môže vypočítať buď na úrovni poľnohospodárskeho podniku, alebo na úrovni plodín a druhu hospodárskych zvierat“.

Odôvodnenie: Navrhovaný text v ABER sa líši od textu návrhu Usmernení. Považujeme za vhodnejšie, aby sa strata počítala na úrovni jednotlivých plodín. Pri živočíšnej výrobe taktiež požadujeme presnejšie určenie úrovne výpočtu straty a to na úrovni druhu hospodárskych zvierat.

20) V čl. 25, ods. 3 žiadame doplniť text: „Pokiaľ ide o škodcov rastlín, pomoc sa poskytne v súvislosti so škodcami rastlín uvedenými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2072, v prílohe II a III.“.

Odôvodnenie:

V čl. 25, ods. 4 sa odkazuje na choroby spojené so škodcami rastlín uvedené iné ako v odseku 3, pričom v odseku 3 nie sú špecifikované žiadne choroby spojené s výskytom škodcov rastlín.

V prípade karanténnych škodlivých organizmov uvedených v navrhovanom texte a v prípade potvrdenia ich výskytu sa musia urýchlene robiť eradikačné opatrenia s nariadenou likvidáciou rastlín a rastlinných produktov bez ohľadu na veľkosť spôsobenej škody škodcom. Stačí ak je potvrdený výskyt karanténneho škodlivého organizmu na jednej rastline a nariadené opatrenie na eradikáciu sa týka celej dávky rastlín, parcely, oblasti... v závislosti od škodcu.

V tomto prípade ide o čo najrýchlejšie opatrenia na eradikáciu škodcu v danej oblasti v súlade s nariadením(EÚ) 2016/2031

21) V čl. 25 žiadame rozdeliť text v ods. 8 písm. e) a ods. 9 písm. c) na časť o likvidácií a časť o čistení, a doplniť aj odstránenie zvierat a rastlín, zároveň v ods. 8 písm. e) žiadame doplniť aj likvidáciu zvierat.

V čl. 25, ods. 13 žiadame doplniť, aby bolo možné poskytnúť pomoc priamo príjemcovi aj v prípade nákladov na stanovenie alebo zlepšenie opatrení biologickej bezpečnosti (ods. 8 písm. f)).

Odôvodnenie: cieľom nami navrhovanej úpravy je spresniť a sprehľadniť oprávnené účely.

22) V čl. 26, ods. 4 žiadame upraviť, aby pomoc na platby poistného bolo možné poskytnúť aj priamo príjemcovi pomoci, nakoľko poistné uhrádza priamo farmár a vyplácanie tejto pomoci tretiemu subjektu by značne skomplikovalo poskytovanie tejto pomoci. Navyiac, pomoc na platby poistného podľa čl. 27 sa poskytuje priamo poľnohospodárskemu podniku.

23) Navrhujeme, aby v rámci oddielu 5 bol ustanovený samostatný článok „Pomoc na vypracovanie plánov obhospodarovania lesov alebo rovnocenných nástrojov“.

Malo by ísť na úhradu nákladov vynaložených na vypracovanie plánov obhospodarovania lesov alebo rovnocenných nástrojov v intenzite do 100% oprávnených nákladov.

Pomoc by mala byť považovaná za pomoc s preukázaným stimulačným účinkom a mohla by sa poskytovať aj podnikom v ťažkostiach.

Odôvodnenie: Prostredníctvom plánov na obhospodarovanie lesov môže štát realizovať svoju politiku v lesnom hospodárstve. Plány obhospodarovania lesov predstavujú regulatívnu normu pre obhospodarovateľa lesa, v ktorej štát určuje rámce hospodárenia s cieľom dosiahnutia trvalo udržateľného a prírode blízkeho hospodárenia v lesoch. Ide o nástroj s výrazným priaznivým účinkom na podporu ekologických a mimoprodukčných funkcií lesa, preto by každý podnik hospodáriaci v lesoch mal možnosť prijať pomoc na takéto opatrenie.

24) V čl. 33, ods. 5 písm. d) a v čl. 34 ods. 6 písm. f) požadujeme upraviť nasledovne – náklady na opätovnú výsadbu najneskôr v priebehu roka nasledujúceho po roku prvého zalesnenia, resp. zriadenia.

Odôvodnenie:

V prípade výsadby na konci kalendárneho roka (mesiace október, november) nemusí do konca roka dôjsť k poškodeniu výsadby (napr. suchu), ich poškodenie vyžadujúce opätovnú výsadbu bude zrejmé a opätovná výsadba potrebná až v nasledovnom roku po roku výsadby.

25) V čl. 35, ods. 7 navrhujeme znenie „Podporené činnosti alebo projekty musia byť v súlade s plánom ochrany lesov vytvoreným daným členským štátom a/alebo plánom obhospodarovania lesov.“

Odôvodnenie:

Každý les v podmienkach Slovenskej republiky je obhospodarovaný prostredníctvom plánu obhospodarovania lesov (programy starostlivosti o lesy – PSL), ktorý obsahuje plán hospodárskych opatrení spravidla na 10 ročné obdobie pre konkrétnu jednotku priestorového rozdelenia lesov. Zároveň obsahuje aj údaje rámcového plánovania, ktoré obhospodarovateľ lesa využíva na zabezpečenie obhospodarovania lesov v prípade nevyhnutnosti realizácie neplánovaných opatrení, napríklad v dôsledku pôsobenia katastrofických udalostí (škodlivých činiteľov) v priebehu platnosti PSL.

26) V čl. 36, ods. 4 požadujeme doplniť nové písm. f), ktoré znie „podpora prírode blízkeho hospodárenia v lesoch“.

Odôvodnenie:

Stratégia pre lesy EÚ do roku 2030 vníma prírode blízke hospodárenie v lesoch, ako jedno z dôležitých opatrení na podporu ochrany a obnovy biodiverzity v lesoch a pri dosahovaní klimatických cieľov Únie. Sme toho názoru, že prírode blízke hospodárenie v lesoch je koncept, ktorého praktická realizácia by mala byť vo výraznejšej miere podporovaná aj finančne, berúc do úvahy špecifické podmienky členských štátov.

27) V čl. 36, ods. 4 požadujeme doplniť nové písm. g) až j), ktoré znejú

- „- Podpora na plnenie ekosystémových služieb lesov,
- Premena štruktúry lesa a výsadba podľa zásad prírode blízkeho obhospodarovania lesov,
- Investície do verejných, environmentálnych a ochranných funkcií,

Odôvodnenie:

Lesy okrem produkčnej funkcie, ktorej výsledkom sú hmotné úžitky (napr. drevo) a ktoré sú predmetom trhu, zabezpečujú aj plnenie množstva mimoprodukčných funkcií, ktorých výsledkom sú „nehmotné“ úžitky. Ide napr. o vodoochrannú, protieróznú, rekreačnú, vodohospodársku, klimatickú funkciu, ktoré v súčasnosti nie sú predmetom trhu. Aj Stratégia pre lesy EÚ do roku 2020 odkazuje na dôležitosť a potrebu venovania pozornosti vytváraniu schém pre platby za ekosystémové služby a uplatňovaniu postupov v rámci tzv. uhlíkového pôdohospodárstva (verejné alebo verejno-súkromné platby).

Nariadenie č. 2021/2115 o strategických plánoch SPP nešpecifikuje typy intervencií v sektore lesného hospodárstva. Preto považujeme za potrebné uviesť niekoľko príkladov oprávnených investícií, aby sa stanovil rozsah pôsobnosti článku 36 ABER. Návrh je podobný rozsahu súčasného opatrenia PRV.

28) V čl. 39, ods. 2 k textu: „Táto pomoc môže pokrývať náklady na všetky príslušné akcie na podporu inovácií, ďalšieho vzdelávania, odbornej prípravy a poradenstva, vypracovanie a aktualizáciu plánov, štúdií, ako aj na výmenu a šírenie poznatkov a informácií, ktoré prispievajú k dosiahnutiu jedného alebo viacerých špecifických cieľov stanovených v článku 6 nariadenia (EÚ) [nariadenie o strategických plánoch].“ Zároveň požadujeme doplniť „ďalšie vzdelávanie“ do ostatných súvisiacich ods. Čl. 39.

Odôvodnenie:

Považujeme za dôležité doplniť do predmetného ustanovenia „ďalšie vzdelávanie“, ako prostriedok zvyšovania vzdelanostnej úrovne zamestnancov lesných podnikov, prostredníctvom sprostredkovania najnovších vedeckých, ako aj praktických poznatkov.

29) V čl. 40, ods. 3 žiadame upraviť nasledovne: „Poradenstvo je prioritne zamerané na cieľ podpory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a poskytovania ekosystémových služieb lesov, v rámci požiadaviek smerníc 92/43/EHS, 2000/60/ES, 2009/147/ES, 2008/50/ES, nariadenia (EÚ) 2016/2031, článku 55 nariadenia (EÚ) č. 1107/2009 a smernice (EÚ) 2009/128/ES.“

Odôvodnenie:

Odporúčame navrhované znenie, keďže napr. problematika ohrozenia vôd a súvisiaceho využívania pesticídov je najmä predmetom obhospodarovania poľnohospodárskych pôd. Domnievame sa, že v kontexte obhospodarovania lesov by poradenské služby mali byť zamerané na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, poskytovania ekosystémových služieb a plnenia rámcov vyplývajúcich z uvedených predpisov v súvislosti s obhospodarovaním lesov.

30) Návrh Usmernení pre poskytovanie štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach žiadame upraviť v zmysle uvedených pripomienok.

31) Nesúhlasíme so stanovením zákazu pomoci na nákup plemenných zvierat v bode 151 písm. c) návrhu ustanovení a obmedzením výnimky na nákup plemenných zvierat len pokiaľ ide o ohrozené druhy zvierat podľa bodu 154 návrhu Usmernení.

Žiadame ponechať výnimku na pomoc na nákup plemenných zvierat, tak ako je uvedené v bode 145 platných Usmernení, podľa ktorých „sa pomoc môže poskytnúť na kúpu plemenných zvierat na zlepšenie genetickej kvality stáda“ hovädzieho dobytku, oviec a kôz.

Požiadavku odôvodňujeme potrebou mať k dispozícii opatrenie na podporu zvyšovania genetickej kvality stád a tým zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť produkcie najmä v súvislosti s environmentálnymi nárokmi novej SPP, ktoré vedú k extenzifikácii živočíšnej produkcie. Práve v extenzívnych podmienkach budú mať naďalej svoje opodstatnenie aj tradičné spôsoby reprodukcie hovädzieho dobytku, oviec a kôz.

Uvedenou pripomienkou nespochybňujeme výnimku na poskytovanie pomoci na nákup plemenných zvierat podľa bodu 153 návrhu Usmernení.

32) Navrhujeme, aby Komisia vypracovala metodický postup na vypracovanie kontrafatuálneho scenára.